

Raadsinformatiebrief

Datum:	14 mei 2025
Registratienummer:	Z/25/214297 387672

Deze informatiebrief wordt opgenomen op de eerstvolgende lijst van ingekomen stukken voor de Raad.

Onderwerp(en):

GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal Zorg Akkoord) ontwikkelingen in 2024

Toelichting

Via de raadsinformatiebrieven in 2024 hebben wij u geïnformeerd over de regionale en lokale GALA uitvoeringsplannen (Z/23/192517, 8 mei 2024) en de ontwikkeling van het IZA plus mandaatstructuur in Zuid-Limburg (Z/24/205527, 6 juni 2024). In deze brief geven wij de belangrijkste ontwikkelingen binnen GALA en IZA over het afgelopen jaar aan.

GALA

Zoals bekend werken de GGD en de 16 Limburgse gemeenten samen om de doelen binnen de GALA programma's te bereiken. Daartoe is in 2024 afgesproken om voor 8 van de 15 GALA-thema's naast een lokaal ook een **regionaal** uitvoeringsplan op te stellen en voor de uitvoering ervan een klein deel (ca. 5%) van de lokale SPUK GALA budgetten in te zetten.

Lokaal is in 2024 voor een aantal GALA thema's de bestaande inzet gecontinueerd (zoals Beweegdaelen/BRC (brede regeling combinatiefuncties); Sportakkoord; Mantelzorg; Een tegen Eenzaamheid) of versterkt.

Een aantal thema's was nieuw in 2023 en is vanaf toen of – soms pas – in 2024 tot volledige uitvoering gekomen.

Voor een overzicht van alle interventies, activiteiten en inspanningen die in 2024 plaatsvonden, verwijzen we naar bijlage 'Jaaroverzicht Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) inzet 2024'.

IZA

In 2024 is met instemming van alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten de definitieve **mandaatstructuur voor IZA** in Zuid-Limburg ingevoerd.

Vanwege de nauwe samenhang van de IZA opdracht met het gemeentelijke sociale domein is besloten om een aparte bestuurlijke regiegroep, de Gemeentelijke Regiegroep Gezond Zuid-Limburg (GRGZL) in te stellen per 1 juli 2024. Ook de besluitvorming over de regionale GALA-onderdelen en de gemeentelijke inzet van Programma Trendbreuk is hier ondergebracht.

In de Bijlage 'Samenvatting inhoudelijke thema's en besluiten van Gemeentelijke Regiegroep Gezond Zuid-Limburg periode 1 juli 2024 t/m 31-12-2024' is o.a. zichtbaar welke gemeenten zitting hebben in de GRGZL en welke besluiten de regiegroep heeft genomen.

In 2023 is het **regiobeeld Zuid-Limburg** afgerond dat de basis vormde voor het Regioplan Zuid-Limburg dat in december 2023 gereed was. Zie ook [Regiobeelden en regioplannen](#)

In het regioplan Zuid-Limburg zijn de vijf uitdagingen van het regiobeeld vertaald naar acht thema's: vijf inhoudelijke en drie randvoorwaardelijke thema's.

Inhoudelijke thema's:

1. Veilige, sociale, gezonde leefomgeving
2. Gezonde generatie
3. Vitaal ouder worden
4. Mentale gezondheid
5. Zorgoptimalisatie

Randvoorwaardelijke thema's:

6. Integrale aanpak en infrastructuur
7. Digitalisering
8. Arbeidsparticipatie

In de loop van 2024 hebben zorgpartijen samen met alle betrokken partijen - met name uit het medische domein - IZA Transformatieplannen opgesteld die passen binnen deze acht thema's. Deze zijn in te zien via: [Goedgekeurde voorstellen en plannen](#).

Enkele transformatieplannen hebben gevolgen voor het gemeentelijke sociale domein in de vorm van extra benodigde inzet door welzijnsorganisaties. Ook wordt er naar verwachting meer beroep gedaan op het voorliggende veld en/of de lokale toegang sociaal domein door de 'beweging naar de voorkant', de verschuiving van zorg naar preventie.

De Nederlandse gemeenten werden aanvankelijk onvoldoende betrokken bij het opstellen van de Transformatieplannen en het in beeld brengen van de gevolgen voor het sociale domein. Daarom heeft de VNG zich in november teruggetrokken uit het IZA via de **VNG resolutie**. De Zuid-Limburgse gemeenten steunden deze motie.

Sinds januari 2025 zit de VNG, namens de gemeenten, als gelijkwaardige partner aan tafel met het ministerie van VWS en Zorgverzekeraars Nederland om afspraken te maken over het zogeheten Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)). Dit betekent onder meer dat gemeenten een rol krijgen bij het beoordelen van de Transformatieplannen. Een belangrijke andere voorwaarde van de VNG in het kader van IZA is de financiering van gemeenten voor de inzet van het sociaal domein en de sociale basis. Het gesprek hierover en over de uitbreiding van het huidige IZA, het AZWA, loopt op dit moment nog.

Langzaamaan wordt duidelijk bij welke Transformatieplannen gemeenten en hun welzijnsorganisaties extra inzet moeten leveren. De zorgverzekeraars financieren deze inzet echter niet. Daarom heeft VWS de **SPUK-Transformatiemiddelen** in het leven geroepen. De 16 Zuid-Limburgse gemeenten gaan een beroep doen op de extra middelen van VWS. Die zijn nodig voor gemeentelijk inzet bij de uitrol van het Transformatieplan PlusWijken en het Transformatieplan Mentale Gezondheid.

Het **Transformatieplan Mentale Gezondheid** beoogt de mentale gezondheid van de inwoners in Zuid-Limburg te vergroten door: passende ondersteuning, begeleiding en behandeling én attitudeverandering bij inwoners en professionals. Dit moet plaatsvinden door in te zetten op drie thema's:

1. Preventie en mentale veerkracht;
2. Implementeren van het uniform instroommodel;
3. Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid

Het **Transformatieplan PlusWijken** heeft als doel samenhang en verbinding tussen bestaande en nieuwe initiatieven in de wijk te creëren, aansluitend bij wat

inwoners nodig vinden in hun wijk, met de focus op domeinoverstijgende samenwerking tussen zorg en het sociaal domein.
Een PlusWIJkteam in de wijk (in 6 wijken in Zuid-Limburg) en de uitrol van vier kernaanpakken (in alle Zuid-Limburgse gemeenten) moeten hiervoor zorgen. De kernaanpakken zijn: Doorbraakmethode (voorheen Sociaal Hospitaal), Kernteam ouderen, PlusPraktijken en Welzijn op Recept.
Voor meer informatie over beide Transformatieplannen zie de bijlagen.

Vervolgtraject:

De uitrol van - de onderdelen van - beide Transformatieplannen vindt op dit moment plaats.

In regionaal verband is behoefte ontstaan aan het versterken van de sociale basis, liefst op een eenduidige manier. Langs twee wegen wordt hieraan gewerkt:

Er is een Transformatieplan Sociale Wifi in procedure gebracht, gericht op het versterken van de sociale basis en de gemeenschappen in Zuid-Limburg. Dit plan is helaas eind 2024 afgekeurd door CZ en VGZ. In de GRGZL van 5-2-2025 is desondanks besloten om met inzet van SPUK-IZA-middelen - verder te gaan met de uitwerking van het transformatieplan.

Daarnaast willen de welzijnsorganisaties in 2025 tot een plan van aanpak komen om met elkaar een eenduidige sociale basis te vormen in Zuid-Limburg. Vanuit de SPUK-IZA is hiervoor budget beschikbaar gesteld aan de Zuid-Limburgse welzijnsorganisaties.

De verdere stappen op dit gebied zullen wij met uw raad delen.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,
De secretaris,

De burgemeester,

Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine

Dhr. ing. E. Geurts

Bijlage(n):

- Jaaroverzicht Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) inzet 2024
- Samenvatting inhoudelijke thema's en besluiten van Gemeentelijke Regiegroep Gezond Zuid-Limburg periode 1 juli 2024 t/m 31-12-2024
- Transformatieplan PlusWIJken
- Transformatieplan Mentale gezondheid